

BERÉNYI ZSUZSANNA ÁGNES

Matematika -- fizika szakosok 1956-ban

Az „Eötvös Loránd” Tudományegyetemen 1953-57-ben járt matematika-fizika szakos egyetemisták évfolyama

Az 1949-es évvel a magyar egyetemi rendszerben is jelentős változások mentek végbe. Az 1921-ben kapott Pázmány Péter Tudományegyetem nevet 1950-ben Eötvös Loránd Tudományegyetemre változtatták. Ennek (a Bölcsészettudományi Karból kivált) Természettudományi, vagyis Matematika-Fizika-Kémia Kara a Múzeum krt. 8. szám alatt, Bölcsészettudományi Kara a Váci utcában, a volt Piarista gimnázium épületében, a Jogi Kara az Egyetem téren nyert elhelyezést. Az Orvostudományi Kar és a Hittudományi Kar nem tartozott többé az Eötvös Loránd Tudományegyetemhez, vagyis az ELTE-hez. A névváltoztatás jelentős fordulatot jelentett tartalmi kérdésekben is.

Az ELTE szakterületei közé tartozott a tudósképzés és a tanárképzés is. Ennek megfelelően a tanszakok egy része tudósokat, másik része tanárokat képezett. Meghatározott szak-párosításokat írtak elő, megszabott kötelező előadások hallgatásával és vizsgakövetelménnyel. A „szabad bölcsész” fogalma többé nem létezett. Az alkalmazott matematika szakosok általában a matematika, a fizika szakosok a fizika tudományának művelői lettek. Az összes egyetemi szakok között, beleértve hazánk valamennyi egyetemét, talán itt tanították a matematikát a legmagasabb szinten, és ezek a diákok adták a nemzetközi hírű magyar matematikusok legtöbbszörét. A legnépesebb tanári szakok egyike volt a matematika-fizika szak. Ehhez tartozott a harmadik szak is, az ábrázoló geometria szak. A matematika-fizika-ábrázoló szakos hallgatókat középiskolai tanárokká képezték. Mindhárom említett tantárgyat taníthatta középiskolában, alkalmasint egyetemen az itt végzett diák. Ismeretes volt, hogy az említett tantárgyak milyen fontosak a gyakorlati életben és az iskolában is. Ennek bizonyossága az a tény, hogy a mat-fiz. szak mellett létezett egy fiz-mat. szak is, vagyis fizika-matematika szak, azoknak, akik a fizikát jobban kedvelték a matematikánál is. A matematika-fizika-ábrázoló és a fizika-matematika szakosok kötelező tantárgyai ezért eltértek. Az előbbieket több matematikát, az utóbbiak több fizikát hallgattak. A középiskolai gyakorlati igényeket vették figyelembe, amikor egyszakos tanárképzést általában nem folytattak. Ugyanis az iskolákban általában olyan tanárokat tudnak foglalkoztatni, akiknek többféle tantárgyra van képesítésük. Nem beszélve a gyakran felmerülő helyettesítésekről. Mennél több tantárgyat tud tanítani a tanár, annál jobb segítség az illető az iskola számára. Természetesen magának a tanárnak is előnyösebb a többféle képesítés, ha állást keres. Annak ellenére, hogy igen sok volt a pedagógiai tantárgy, nagyon sokan mégsem tanárként működtek a továbbiakban. Ehhez nyilván sokban hozzájárult egyes tanárok némely „kiszólása” a pedagógus pálya ellen.

Az egyetemi képzés szerkezetén kívül nagyot változott a szelleme is. A politika rányomta a bélyegét az egész oktatási rendszerre. Az „osztályharc” címén a diákokat nem elsősorban tanulmányi eredményük vagy a felvételi vizsga alapján vették fel az egyetemre, hanem a „származásukat”, vagyis a szülők foglalkozását, anyagi helyzetét is megvizsgálták. Ha a szülők kellőképpen tanulatlanok, szegények voltak, az csaknem bizonyos útlevelel lehetett az egyetemi polgársághoz. Ebben a szellemben hozták létre az úgynevezett „szak-érettségi” rendszerét. Azok a szakmunkások, akik ugyan érettségit nem tettek—esetleg gyatra képességük vagy lustaságuk miatt—azok rövid úton érettségi bizonyítványhoz juthattak általa. Az ilyen szakérettségizett

diák bizonyítványa kevesebb tudást tükrözött, mint az érettségi. Tudta ezt mindenki, de mondani nem volt szabad,-- „nem illett”. Külön csoportot létesítettek a diákok között a szakérettségizettek számára. Számukra külön „felzárkóztató” előadásokat, foglalkozásokat szerveztek. Ennek ellenére legtöbben nem tudták elvégezni az egyetemet még pótvizsgák és évismértlések árán sem.

A megfelelő ideológiai szemlélet kialakítását a honvédelem és a marxizmus-leninizmus tanszék biztosította, továbbá a kötelező orosz nyelvtanulás. Az orosz nyelv című tantárgyban szakmai nyelvet tanítottak a TTK-n, így ennek szakmai jelentősége is volt. Oroszra igyekeztek lehetőleg minden matematikai szöveget lefordítani akkortájt, így hasznosnak bizonyultak ezek az órák. A kitűnő oktatók között találjuk VARGA DÉNEST, a gépi fordítás egyik hazai kiválóságát. A honvédelem tantárgy keretében csak a fiúkat oktatták elméleti és gyakorlati tudnivalókra. Sok kitűnő diák vizsgaeredményét, alkalmasint tiszta jeles bizonyítványát, „vörös diplomáját” tették tönkre ezzel a tantárggyal. Mindenesetre a fegyverforgatást megtanították. Szükségük volt rá 1956 októberében és az utána következő harcokban. A marxizmus-leninizmus tanszék oktatói évente más-más tantárgy keretében tanították a hallgatóknak ezeket a világnézeti tantárgyakat, ezekből is csak a hivatalos álláspontot jelentő ismereteket. Magyar és egyetemes munkásmozgalom-történetet, szocialista-kommunista politikai gazdaságtant és materialista filozófiát. Többek között a forradalom fogalmát is jól megtanították. Bizonyság erre 1956. október 23-a, amikor a diákok alkotó módon alkalmazták a tanultakat.

Hogy a harcos ideológiát nemcsak hirdették, hanem igen komolyan vették a gyakorlatban is, arra mi sem jobb bizonyíték, mint Buzi Károly fegyelmi ügye. Az ELTE Levéltárában található irat a következő:

„141/1955.

L/h 47/1955. Fegyelmi ügyek.

Fuchs László dékán elvtársnak, a matematika-fizika-kémia kar dékánjának

Értesítem Dékán Elvtársat, hogy Buzi Károly (sz: 1932. Ápr. 1.-én, Budapesten, anyja neve Rácz Gabriella) II. éves matematika-fizika szakos hallgatót az Oktatásügyi Minisztérium 847/855-B40/1955. számú határozatával az ország összes egyeteméről és főiskolájáról kizárom.

Indoklás: Buzi Károlyt 1950-ben a szegedi Tudományegyetemről kizárták. A Ganz Villamossági Gyárban végzett munkája alapján 1953-ban azzal a feltétellel vették fel az Eötvös Loránd Tudományegyetemre, hogy korábbi magatartásán változtat. Ennek ellenére következetesen destruktív magatartást tanúsított, olyan kezdeményezések élére állt, melyek az Egyetem tanulmányi rendjének megzavarását célozták. Magatartásából világosan kitűnik, hogy szemben állt a Párt politikájának szellemével.

A fentiek alapján nem tartom alkalmasnak Buzi Károlyt, hogy egyetemi hallgató legyen.”

Az Anyakönyv bizonyosága szerint Buzi Károly minden vizsgáját jelesre tette le.

A diákok ideológiai fejlesztését a Dolgozó Ifjúsági Szövetség (DISZ) ugyancsak segítette. Például a most közölt fegyelmi ügyben a DISZ szervezet rendkívüli gyűlést hívott egybe, hogy a társukat elítélje.

1957 után „ellenforradalmi cselekményért 67 hallgató ellen” indult eljárás, és 24-et eltávolítottak az egyetemről, illetőleg az ország összes egyeteméről. 11 oktatót elbocsátottak, és 30 oktatót más intézményhez helyeztek át.

FUCHS LÁSZLÓ dékán hivatalból továbbította ezt a határozatot az egyetem rektorának, TAMÁS LAJOSNAK az V. Egyetem tér 1-3.-ba. A határozatról az Oktatási Minisztérium Felsőoktatási Főosztályára küldtek értesítést. A levélben mellékletként küldték a jegyzőkönyvet a tárgyalásról, továbbá a fegyelmi határozat javaslatát is. A mellékletek azonban nem találhatók többé az irat együttes között.

BUZI KÁROLYAL együtt hozták meg a fegyelmi határozatot az alkalmazott matematikai szak II. éves hallgatója, ZÁDOR PÁL ügyében. Őt is vétkesnek találták destruktív magatartás, a Párt politikájával szemben álló

felfogás miatt. Ezért az Eötvös Loránd Tudományegyetemről kizárták. A fegyelmi tárgyalás jegyzőkönyve itt is hiányzik a levéltárból. Fellebbezését az Oktatási Minisztérium elutasította, mert nem merültek fel újabb tények, amelyek alapján az egyetemről való kizárást visszavonhatták volna.

ZÁDOR PÁL is minden vizsgáját jelesre tette le.

Egyébként a legkiválóbb professzorok tanítottak abban az időben az egyetemen. A Marxizmuson, Orosz nyelven és Testnevelésen kívül voltak szakmai tárgyak is. SZÁSZ PÁL az első és második évben Analízist, FUCHS LÁSZLÓ Bevezetés az algebra és számelméletbe, HAJÓS GYÖRGY Bevezetés a geometriába című tárgyat tanította az első évben. Radnai tanította a Lélektan c. tantárgyat. A leendő tanároknak ez a tantárgy igen fontos lehetett.

A második évben hozzájött SURÁNYI JÁNOS: Bevezetés az algebra és számelméletbe, HAJÓS GYÖRGY: Differenciálgeometria, KÁRTESZI FERENC: Bevezetés az ábrázoló geometriába, SOMOGYI ANTAL: Kísérleti fizika.

A harmadik évben az ideológiai tárgyak közé a politikai gazdaságtant iktatták be. Ezen kívül RIESZ FRIGYES: Analízist, TURÁN GYÖRGY Algebra és számelméletet, KÁRTESZI FERENC Ábrázoló és projektív geometriát, HAJÓS GYÖRGY: Numerikus és grafikus módszereket, TAKÁCS LAJOS: Valószínűség-számítást, KÁRTESZI FERENC: Euklideszi és nem-euklideszi geometria című tárgyat tanított.

A negyedik évben TAKÁCS LAJOS Valószínűség-számítást, PÉTER RÓZSA A matematika alapjait, SURÁNYI JÁNOS Elemi matematikát, KESZTHELYI LAJOS Fejezetek a kísérleti fizikából, FÉNYES IMRE Elméleti fizikát, VERMES MIKLÓS A fizika tanítását, BAINTRER GÉZA Gyakorlatok a fizika tanításához, PÁL LÁSZLÓ Ortogonális függvényeket, SZABÓ IMRE Elméleti fizikai szemináriumot; 2. Félév: SURÁNYI JÁNOS Elemi matematikát, VARGA TAMÁS A matematika tanítását, KESZTHELYI LAJOS Fejezetek a kísérleti fizikából, VERMES MIKLÓS A fizika tanítását, BAINTRER GÉZA Gyakorlatok a fizika tanításához, PÉTER RÓZSA A matematika alapjait, VIGASSY LAJOS Ábrázoló geometria tanítását, FÉNYES IMRE Elméleti fizikát, PÁL LÁSZLÓ Ortogonális függvények, SZABÓ IMRE Elméleti fizikai szemináriumot tanított.

Ezek a tantárgyakon kívül kinek-kinek szíve joga volt egyéb tantárgyakat is felvenni. Volt, aki „átjár” a Bölcsészkarra bizonyos előadások hallgatására.

Az ELTE TTK színvonalára jellemző Fellegi Iván elbeszélése. Iván 1956-ban csupa jeles vizsgaeredményekkel elhagyta az országot, és Kanadába ment. Két féléve hiányzott az egyetem elvégzéséből. Vitte magával az indexét, és Kanadában elfogadták az eddigi eredményeit, beszámították, csak a hiányzó vizsgákat kellett letennie. A magyar professzorok neve jól ismert és megbecsült volt világszerte. Iván rögtön a kanadai statisztikai hivatalba került, majd annak igazgatója lett.

Nagybetűkkel azok, akik 1956-57-ben diákok voltak

ALBERT KAROLIN sz. Bp., 1933 aug. 18. R. Szilágyi gimn. 1953. Jan. 4. Tanulmányi okból eltáv.

ALMÁSI LAJOS ér: Debrecen, 1932 aug. 23. Okl.: 1957

ALMÁSI ERZSÉBET tanítóképző-sz. Nyíregyháza, 1934. Ápr. 2. Nyíregyháza, Tanítóképző

ANDRÁSFAL BÉLA sz. Kazár, 1931 febr. 8. Apáczai Ped. Főisk.-t végzett, 2. Évf.-ra jött. Okl 1957

BAJÁKY MIKLÓS sz. Pápa, 1934. Ápr. 5. Ér. Pápa Ált. gimn. Okl.: 1957

IFJ. BAGYINSZKY GYULA sz. Bp., 1931. Jún. 21. R.: Kölcsey gimn. 1954. Elengedve

BARNA DEZSŐ sz. Szeged, 1932 máj. 13. Ér: Debrecen, 1954. Jún. 22. eltávozott a Műszaki Egyetemre.

BAUER JUDITH, KIRÁLY BALÁZSNÉ sz. Kiskunhalas, 1934. Okt. 16. Ér. VPG okl. 1957.

BÁCSI SÁNDOR sz. Törökszentmiklós, 1931 nov. 4. Ér. Tszt. áll. ált. gimn. okl. 1957

BÁN SÁNDOR sz. Újvidék, 1934. Aug. 26. Ér. Bp., I. István gimn. kitűnő, 1956-ban disszidált.

BENEDEK KLÁRA sz. Bp, 1935. Márc. 9. ér. VPG Szegedről jött. 2. félévben. Okl.: 1957

- BERÉNYI KATALIN sz: Pesterzsébet, 1934 aug 13. Ér. Budai Nagy Antal gimn 1.-2. Évf. alk. mat. szakon, okl. 1957
- BERÉNYI ZSUZSANNA ÁGNES sz. Bp., 1935. Aug. 27. Ér. Teleki Blanka gimn. okl. 1957
- BOGÁRDI ETELKA sz. Letkés 1935. Febr. 6. Ér.: Esztergom, Dobó Katalin gimn. okl. 1959
- BOGNÁR BÉLA sz. Pákozd, 1931. Szept. 20. ér. Révai Miklós gimn. Győr. Ped. Főisk. I év. 1954 aug. eltávozott
- BOGNÁR ENDRE sz. Bp, 1933. Ápr. 23. ér. Bp., ref. gimn. okl. 1957.
- BOLDIZSÁR LÁSZLÓ sz. Kerta, 1932. Ápr. 23 ér. Kaposvár, Táncsics gimn. okl. 1957
- BRÁNYI RUDOLF ZOLTÁN sz. Bp., 1934. Júl. 26. ér. Eötvös J. rg. Okl. 1958.
- BUZI KÁROLY sz. Bp., 1932. Ápr. L .ér. Szeged, Klauzál G. gimn 1955. Okt. 6. Orsz.ö.egy. kizárták
- CSEKŐ GÉZA sz: Bp., 1934 márc. ér. Petőfi gimn. okl.: 1957
- DANCS ISTVÁN, sz. Mezőnagymiklós, 1933 szept. 28. Ér. Pannonhalma, ált. gimn. okl. 1957
- DÉNES JUDIT, OLÁH GYULÁNÉ, sz. ? 1833, dec, 20, ér. Áll. zenei gimn okl. 1957
- DOMBAI JÓZSEF sz: Esztergom, 1932 máj. szakérettségi Pécs, évismétlő, 1956 ápr. kimaradt
- DONÁTH JUDIT, TÓTH IMRÉNÉ sz. Bp., 1935. Jún. 7. Ér. Varga Kata gimn. okl. 1957
- DÖMÖLKI BÁLINT sz. Bp, 1935. Júl. 11. Ér. Jedlik Ányos gimn. okl. 1957
- DÖMÖTÖR ÉVA, sz. Bp., 1934 dec. 10. Ér. Szilágyi Erzsébet gimn. okl. 1957
- DRAVUCZ ALICE sz: Bp., 1935. Márc. 18. Ér: Steinetz Miklós ált. gimn. okl. 1957
- DUBECA ISTVÁN sz Csér ,1935. Máj. 10. Ér. Komárom, Jókai Mór ált. gimn. 1955 szept. 12 anyagi okból eltávozott, 1956. X. 7.-én évismétlőként iratkozott, de kimaradt.
- DUNAI MÁRIA, sz. Márkó, 1934. Márc. 18. Ér. Veszprém, áll. Tanítóképző, okl. 1957.
- ELEK ZOLTÁN sz: Mád, 1927 dec. 9. Debrecen, szakérettségi, VB 1957, okl. nincs
- ESZES IMRE sz.: Bp, 1934. dec. 9. Ér.: Bp., Áll. Árpád gimn. okl. 1957
- FAZEKAS EDIT Sz.: Bp., 1933 jan. 6. Ér.: Bp., Varga Kata gimn. 1955 szept. 30. Évismétlés
- FEHÉR IRÉN sz. Kahot(Bács m.) 1935. Máj. 1. ér. Bonyhád Petőfi gimn. 1954 évismétlés, 1955. Febr. 24. Tan.okból kimaradt
- FELLEGI IVÁN PÉTER sz. Szeged, 1935. Jún. 22. Ér. Bp., I. István gimn. csupa jeles! 1956-ban disszidált.
- FISCHER JÁNOS Sz: Majs(Baranya m.), 1934. Szept. 24. Ér. :Mohács, Kisfaludy Károly gimn. okl. 1957
- FLOIDL GIZELLA, B. TÓTH FERENCNÉ, sz. 1935. Ápr. 18. Ér. Közg. techn. Ip.tag. VB 1957
- FLÓR JÁNOS sz. Pusztaszentlélek, 1933 jún. 8. Ér: Kaposvár, Latinka S. gimn. okl. 1957
- FŐZŐ ÉVA sz. Bp., 1934. Ápr. 15. Ér. Sopron, lg.. Csupa jeles, 1956-ban disszidált
- FUCHS GERTRUD KATALIN Sz. Bp, 1935. Jún. 15. Ér. Veres Pálné G. okl. 1957
- FRIEDL ILONA KAROLIN, SZABÓ JÓZSEFNÉ Sz.: Szerecseny, 1935. Febr. 2. Ér. Sopron József Attila gimn. okl. 1957
- GÁL JÁNOSNÉ, CSITÁRI MARGIT, sz. Hont (Nógrád m.) 1929 jún. 5. ér Bp., Tanítóképző okl. 1957.
- GOMBÁR PÁL sz.: Fony (Borsod m) 1934. Febr. 6. Ér . Sátoraljaújhely, Közg. Techn. 1955 okt. 8. évismétlő
- GULYÁS KÁROLY, sz, Bp., 1933 márc. 12. Ér. Győr, István gimn. 1952/3-ban alk.mat. szakos, 1954/5 évismétlő 1956 okt.9. tan okból eltávozott
- GYAPJAS FERENC, sz. Bp., 1935. Márc. 29. R. Széchenyi István gimn. okl. 1957.
- GÁBELI JÓZSEF sz.: Sárbogárd, 1935. Aug. 14. Ér . Székesfehérvár, József Attila. gimn. VB 1957, okl. 1959.

- IFJ. HALÁSZ FERENC sz. Bp., 1934. Aug. 24. Ér. I. István gimn. okl. 1957.
- HALÁSZ IRMA sz.: Poroszló, 1935. Aug. 26. Ér. Debrecen, Kossuth Lajos gimn. okl. 1957.
- HARSÁNYI IBOLYA Sz: Bp., 1935 jan. 24. Ér.: Landler Jenő gimn. I.-II. évf. Alk.mat szakon, okl. 1957
- HARTYÁNYI MIKLÓS sz. Székesfehérvár, 1934. okt 26. Ér. Pannonhalmi áll. gimn. 1954. okt. 20. Évismétlés, kimaradt
- HAVAS JÓZSEF sz.: Szeged, 1931. febr. 22. Ér.: Bp., Ady Endre gimn. okl. 1957
- HÁRI JÓZSEF sz: Nyíregyháza, 1935. Aug. 27. Szegedről jött a 2. Félévben. 1954. Márc. 15. Okl. 1957
- HEGEDŰS JÓZSEF sz. Szolnok, 1932. Szept. 25. Ér. Szolnok, Belojannisz áll.ált. gimn. 1955. dec. 2. Egészségi okból kimaradt, 1956. szept 10-én újra iratkozott. Dékáni engedéllyel alk. matematika-szakos lett. okl. 1968
- HEGYI LÁSZLÓ sz. Veszprém, 1932. Febr. 24. Ér. Veszprém ált. gimn. okl. 1957
- HOLLÓ JUDIT sz: Újpest, 1934 dec 5. R: Dózsa György ált. gimn. I.-II. év alk. mat szakon, okl. 1957
- HORVÁTH GÁL FERENC sz.: Esztergom, 1935. Máj. 18. 1955. febr. 11. Eg. Okból kimaradt
- HORVÁTH JENŐ, sz: Mersevát, 1934. Ér. Gábor Áron gimn. Celldömölk. Okl. 1957
- HORVÁTH LÁSZLÓ sz. Bp., 1935. Júl. 13. Ér.: Árpád gimn. Okl. 1957
- HORVÁTH MÁRIA, sz.: Kömlőd, 1934. Dec. 21. Ér: Győr, Jókai gimn. 1956. Febr 8. Tanulmányi okból kimaradt, évismétlő 1957. Okl. 1961
- HORVÁTH MÁRIA MARGIT sz: Szombathely, 1934. Szept. 23. Ér. Sopron, József A. gimn. okl. 1957
- ILLÉS ANTAL sz: Körmend, 1933 szept. 4. Ér.: Körmend, áll. Gimn. okl. 1957
- JANCSÓ FERENC sz: Bp., 1934. Dec. 29. Ér. Bp., Vörösmarty gimn. okl. 1957
- JANKOVITS GYÖRGY sz: Balatonboglár, 1933. Szept 16. Okl. 1957
- KELÉNYI JUDIT, sz: Gödöllő, 1935. Jún. 21. Ér: Corvin Mátyás gimn. Mátyásföld, első évf. Műszaki Egyet. Vegyészmérnök karán, különbözetivel jött. okl. 1957
- KENDE REZSŐ, sz: Bp., 1935 jún. 17. Ér.: Árpád gimn. I.-II. évf. alk.mat. szakon, okl. 1957
- KNAPCSIK ÉVA sz: Bp., 1934. Dec. 19. Ér: Zrínyi Ilona gimn okl. 1957
- KNAPP OTTÓ sz: Kaposvár, 1935 jún. 18. Ér: Kaposvár, Táncsics gimn. I. évf. a szegedi TTK-n. mat.-fiz. okl. 1957
- KORHECZ IMRE sz: Bp., 1932 okt. 31. Ér. Kalocsa.: I. István gimn., okl. 1957
- KORINEK MÁRIA sz: Kömlőd, 1934. Dec. 31. Ér. Győr, Jókai Mór ált. gimn., 1956. Febr. 8. Tan. okból kimaradt, évismétlő, VB 1958. jún. 13., okl. 1961. Júl. 14.
- KORMOS GIZELLA sz: Csorna, 1934 márc. 15. Ér. Sopron, Latinka Sándor gimn. okl.: 1957
- KÓSSA GABRIELLA sz: Mohács, 1934 jan. 31. Ér. Veres Pálné Gimn. okl. 1957
- KÖLES FERENC sz: Tura, 1935. Jan. 15. Ér: Aszód, Petőfi Sándor gimn. vb. 1957, okl. 1960
- KÖLLŐ MÁRTON, sz: Gyergyócsomafalva, 1934. nov. 10. Ér. Sopron Berzsényi gimn. Betegség miatt 2. Félév után kimaradt
- K. TÓTH ELEONÓRA sz: Bp., 1933 okt. 5. Ér: I. László gimn. Ped. Főiskolán I.-II. félévet végzett. vb: 1957 okl.: 1967
- KURCSICS LÁSZLÓ, sz: Bősárkány, 1933 jan. 19. Ér: Csorna, Latinka S. gimn. okl. 1957
- KURICS BORBÁLA, sz. Pápateszi 1934. Máj. 7. Ér.: szegedi Ifjú Gárda szakérettségis koll. 1954. nov. 23. Átiratkozott a Ped. Főiskolára
- LAKI GYÖRGY sz: Bp., 1933 febr. 19. szakérettségi Szeged Ifjú Gárda, 1955. Jan. 2. Családi okból kimaradt.

- LAKOS ANDRÁS sz Bp., 1935. Jan. 29. Ér. Pápa, Türr István áll. gimn. 5 félév után évismétlő, 1956-ban disszidált
- LENGYEL ANNA sz: Szil, 1935. Jan. 13. Ér Sopron, József Attila gimn. okl. 1957
- LENGYEL KÁZMÉR sz: Bp., 1933 okt. 15. Ér. Bp, Fürst S. gimn. okl. 1957
- LENGYEL MÁRIA sz. Bodrogolaszi, 1927 okt. 4. Szakérettségi Ifjú Gárda 1954. Szept. 2. A karról elengedve
- LENKEI ILONA sz: Iregszemcse, 1934 febr. 14. Ér. Kaposvár ált. gimn. okl. 1957
- LIPÓTH KÁLMÁN sz: Szabadszállás, 1935. Jan. 12. Ér. I. László gimn. VB. 1957, okl. 1965
- LOVRENCICS JÁNOS sz: Fitgehozó 1933 jan. 1. pécsi szakérettségi 1954/5 1. félévtől évismétlő
- LÓWINGER ISTVÁN sz: Bp., 1934 jún. 5. Ér.: BIH gimn. 1954/5 évismétlő 1956-ban disszidált.
- LÓWINGER JÁNOS sz. Figyeháza, 1933. Jan. 1. Ér. : Pécs, szakérettségi kol. 1952/3 mat.-fiz, 1953/4 2. Évfolyam , 1954 1. félévi eredménytelensége miatt évismétlő
- LUDÁNYI GABRIELLA sz: Nagylóc (Nógrád m), 1934 okt. 22. Ér. Cinkotai áll. Tanítóképző, okl. 1957
- LUKÁCS ISTVÁN sz: Kalocsa, 1928, nov. 23. Szakérettségi Debrecen, VB: 1957, okl. 1968
- LUKÁCS LÁSZLÓ sz: Bp., 1934 dec. 6. Ér. Kölcsey gimn. 1956 jún. 19-én Műszaki Egyetemre távozott
- LUKÁCSY DEZSŐ sz: Sopronnémeti, 1933 máj. 17. Ér: Győr, Révai Miklós gimn. okl. 1957
- MAHLER GYÖRGYI, sz: Bp.. 1935. Szept. 4. Ér. Zenei Gimn. okl. 1957
- MATKÓ KÁROLY, sz: Újpest, 1934 jan. 15. Debrecen, szakérettségi, 1956 márc. 3. Tan. okból kimaradt, 1956 szept. 7. Dékáni engedéllyel a 3. Évre iratkozott
- MATUS ISTVÁN sz: Mélykút (Bács m.), 1933. Dec. 5. Ér: Baja, tanítóképző, okl. 1957
- MÁRKUS TIBOR sz: Székesfehérvár, 1935. Jún. 30. Ér: Székesfehérvár, József Attila gimn. okl. 1957
- MÁTÉ TERÉZIA VERONIKA sz: Veszprém, 1934. dec. 12. Ér. Pápa, Türr István gimn. okl. 1957
- MÉHES LÁSZLÓ sz: Tab, 1934 okt. 8. Ér. Tata, Eötvös József ált. gimn. VB: 1957, okl. 1959
- MOLNÁR ILONA Sz: Tényő (Győr m.), 1933 aug. 12. Ér. Szeged Ifjú –Gárda szakérettségis koll. Okl. 1957
- MURBER TERÉZ, sz :Pesthidegkút, 1935 márc. 15. ér. Szilágyi gimn. okl. 1957
- NAGY BÉLA, sz: Baracs (Fejér m.), 1935. Ápr. 4. Ér Bp, Fáy András gimn. 1955. Szept. 22. Évismétlő
- NAGY ISTVÁN sz: Felsőtelekes, 1933 okt. 24. Debreceni szakérettségi okl. 1957
- NÉMETH ISTVÁN sz: Szombathely, 1932 szept. 16. Debrecen, szakérettségi, VB 1957, okl. nincs
- OCSKAY ERZSÉBET sz: Bp., 1935 okt. 13. Ér. Teleki Blanka gimn. 1956. okt. 9. Tan. okból távozott, 1958 ápr. 11 esti 5. Évf.-ra ment.
- OLÁH ATTILA sz: Bp., 1935 ápr. 28. Ér. Közg. Techn. 2. Félévben évismétlésre utasítva, kimaradt tanulmányi okból
- PAÁL GYÖRGY sz: Bp, 1934 dec. 31. I. évf.: fiz-mat szakon végzett. okl. 1957
- PAP ZSUZSANNA sz. Vaskút febr. 14. Ér. Baja, Áll. Tanítóképző. okl. 1957
- PATKÓ LÁSZLÓ sz. Dunaharaszti, 1934. Jan. 1. ér. Komárom, áll. Jókai Mór ált. gimn. VB. 1957, okl. nincs
- PÁL KÁROLY EGER, 1934. Dec. 24. ér. Bp. József A. gimn., okl. 1957.
- PINESITS ROZÁLIA sz. Pereszteg, 1935. ápr. 3. Ér. Sopron Áll. Tanítóképző Okl. 1957
- PINTÉR ISTVÁN sz. Acsa, 1933. Dec. 27. Ér. Aszód Petőfi gimn. okl. 1957.
- RADICS MARGIT sz. Hódmezővásárhely, 1934 okt. 2. Ér áll. Tanítóképző. okl. 1958
- RÁCSI SÁNDOR sz: Törökszentmiklós, ér. Törökszentmiklós ált gimn. okl.: 1957
- RÉDLING ELEMÉR sz Nagyesztergár 1933 okt. 6. Ér. Székesfehérvár J. A. gimn okl. 1957

- ROCHLITZ KATALIN, sz: Sátoraljaújhely, 1832, nov. 24. Ér.: Szombathely, Kanizsai Dorottya gimn. 1955 szept.,-től tanulmányi szabadságon
- ROCKENBAUER MAGDOLNA, PÁL LÁSZLÓNÉ, sz: Bp., 1934 ápr. 20. Ér. I. László gimn. Műszaki Egyetemről jött át 3. Éven. Okl. 1957
- RONYEC PÁL sz: Jászsószentgyörgy (Szolnok m.), 1935 ápr. 13. Ér. Cegléd, Kossuth gimn. okl.: 1957 júl. 31.
- SEBESTYÉN ANTAL sz. Bp., 1933 jún. 29. Ér. Debrecen szakérettségi VB 1957, okl. 1960.
- SENDER RUDOLF sz. Kispest, 1920. Máj. 30. Ér. Debrecen,: szakérettségi 1954. Szept. 3. Kimaradt anyagi okokból a 2. Félév után elengedve
- SIMA FERENC sz: 1929 jún. 9. Ér: Ságvári Endre szakközépisk. Koll. VB: 1957, Okl.. 1960.
- SRAJBER BENEDEK sz. Nagyréde, 1933 szept. 22. ér. Hatvan, Ált. gimn. okl.: 1957.
- STRINI LAJOS sz. Érd, 1935. Aug. 28. Ér. Bp. Tanítóképző okl. 1957
- SZABÓ DÁNIEL sz: Felsőszék(?) 1934 okt. 30. Ér: Esztergom, I. István gimn. VB 1957, okl. 1959
- SZABÓ JÓZSEF I. sz. Szolnok, 1934 márc. 13.. Ér. Szolnok, Belojannisz áll. gimn. .VB 1957, okl. 1959.
- SZABÓ JÓZSEF II. sz. Gyöngyöspata, 1932 júl. 8. Ér. Debrecen szakközépisk. 2. Félév évismétlő, 1954. Nov 9.-én tanulmányi okból eltávozott
- SZALAI JÓZSEF sz.: Karancskeszi, 1935. Jan. 25. Ér. Saújhely Madách Imre gimn. okl.: 1957.
- SZAMÁK KLÁRA sz. Nagykőrös, 1935. Jún. 16. Ér: Szolnok Varga Kata gimn. okl.: 1957
- SZATHMÁRY ÉVA sz.: Bp., 1934 nov. 5. Ér.: Landler Jenő ált. gimn. okl. 1957
- SZELECZKY ANIKÓ sz: Bp., 1934 jún. 3. R. Patrona Hungariae rk ált. isk és gimn. okl: 1957
- SZERDAHELYI IMRE sz: Nagykanizsa, 1933 jan. 26. Ér.: Debrecen szakérettségi, VB 1957, okl. 1959
- SZOLNOKI MIHÁLY sz. Sümeg (Veszprém m.), 1934 jan. 12, ér.: Szolnok, Ifjú Gárda szakiskola 2 félév után távozott. 1954 szept. 11. eltávozott.
- TOLLAS ISTVÁN sz: Kékesd 1924. dec. 19. Ér: Pécs, Nagy Lajos gimn., okl. 1959
- TÓTH CS. MIHÁLY sz: Szarvas, 1934. febr. 5. ér. Nagykőrös Tanítóképző, okl. 1957
- TÓTH FERENC sz: Kisbérpáti (Somogy m.) 1930 dec. 24. É. Debrecen, szakérettségi, VB 1957, okl. 1958
- TÓTH FERENC I. sz: Onga (Abaúj vm.) 1933 febr. 17. Ér. Miskolc, Földes Ferenc, gimn. VB 1957 okl. 1958
- TÖRÖK BERTA, sz.: Szentháromság (MarosTorda m.) 1935. Febr. 8. Ér. Pécs, Pais Dezső gimn. okl: 1957
- TUBOLY TIBOR sz: Mesteri (Vas m.) 1933 febr. 22 ér. Áll. Széchenyi gimn okl. 1957
- VADVÁRI I. TIBOR sz: Vál, (Pest m.) 1933 nov. 10. Ér: Jurisits Miklós ált. gimn. okl. 1957
- VANYA KATALIN sz. Tardoskedd 1934 febr. 25., ér. Tata, Eötvös gimn. okl. 1857
- VAGI ILONA sz: 1934 máj. 12., Ér: Orosháza, Táncsics Gimn.I.-II.év alk.mat szakon, VB. 1957, okl. 1959
- VARGA JÓZSEF sz: Aba, 1933 dec. 14. Ér. Székesfehérvár közg. Techn. 2. Évf évismétlő 1955/6 3. Vf.-ra járt. Rektor elvtárs eng. Mat egyszakos tanári oklevelet nyert VB 1957, okl. 1959
- VASS EMIL sz. Szentmihályfalva, 1934 ápr. 29. Ér. Szombathely Közg. Techn. Dolgozó tagozat okl. 1957
- VÁLINT IRMA sz. Győr, 1934. Máj. 24 ér. Sopron, József Attila. gimn. Első két féléve fiz-mat szakon

végezte. 1956-ban disszidált.

VÁRKONYI ANNA sz: Bp., 1935. Ápr. 20. Ér. Bp., Varga Kata gimn. okl.: 1957

VÁRKONYI (WEISZ) GABRIELLA sz.: Bp., 1935. Márc. 14. Ér. Koltói Anna ált. gimn. Az első két félévet esti tagozaton végezte. Okl.: 1957

VÁRNAGY ISTVÁN sz.: Bp., 1934 aug. 25. Ér.: Kalocsa, áll. ált. gimn. okl.: 1957

VIGH ISTVÁN sz: Cegléd, 1934 júl. 30. Ér. Cegléd, Áll Kossuth Lajos gimn. okl.: 1957

VINCZE ISTVÁN sz.: Celldömölk, 1932 jan. 15. Ér.: Debrecen, szakérettségi, 1954 okt. I. évismétlésre utasítva, 1955 febr. 8.-án tanulmányi okból kimaradt.

VUKOVÁN SÁNDOR sz: Újpest, 1925 okt. 13.. Ér. Debrecen, szakérettségi, okl. 1957

WEIDINGER LÁSZLÓ sz. Bp., 1934. Szept. 2. Ér. Bp., Piarista gimn. okl. 1957.

Rövidítések: ér: érettségizett, okl. : oklevelét kiadták

Összesen 146 hallgató. Ebből 54 lány, 92 fiú

1956-ban október 23-án 118 hallgató volt. Ebből 46 lány (vagyis 8 lemorzsolódott) és 72 fiú (vagyis 20 lemorzsolódott, vagyis több mint háromszor több fiú vált meg a mat.-fiz. szaktól, mint lány).

16 szakérettségis, ebből 3 lány.

4 disszidált a forradalom után: Bán Sándor, Fellegi Iván, Főző Éva, Löwinger István, ebből 1 lány

A Ki-kicsoda 2006-os kiadásában, illetőleg az interneten ma 9 fiú neve található. A következőkben azoknak a neve olvasható, akikről sikerült adatokat összeállítanom.

*ANDRÁSFAI BÉLA Gráfok 1957, Vonalak és felületek JATE, Gráfok, mátrixok és folyamatok, Akadémiai kiadó, Bp., 1989, , Gráfok, 1991, Vonalak tipológiája, Vektorterek

BAUER JUDIT, KIRÁLY BALÁZSNÉ a budapesti Madách gimn.-ban tanított

BERÉNYINÉ KATALIN, KORSÓSNÉ a budafoki Budai Nagy Antal gimn.-ban tanított.

BERÉNYI ZSUZSANNA ÁGNES matematikai nyelvészetből doktorált, történelemből kandidált., budapesti iskolákban tanított

BOGÁRDI ETELKA, DÖMÖLKI BÁLINTNÉ a budapesti Kaffka Margit gimn.-ban tanított

BRÁNYI RUDOLF a budapesti 6. Kerületi 12 évfolyamos iskolában tanított.

*DANCS ISTVÁN: Bevezetés a matematikai analízisbe (jegyzet) Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem, Aula, 2001. Halmazelmélet, 2001. Bp., Aula

*DÖMÖLKI BÁLINT Az Alerant RT felügyelő bizottságának tagja lett. Ennek keretében tevékeny szerepet vállalt a cég stratégiájának kialakításában is. Dr. Dömölki Bálint a magyar informatika meghatározó alakja. Az MTA Kibernetikai Kutató Csoport fejlesztési munkatársaként részt vett az első magyar számítógép megépítésében. Később az INFELOR vezető munkatársa volt, majd a SZKI Elméleti Laboratórium vezetője, ahol hozzájárult az Mprolog nyelv és a Recognita sikerre viteléhez. Az IQSOFT RT egyik alapítója 1990-ben, 13 évig—annak IQSYS Rt-vé történő alakulásáig—meghatározó vezetője előbb ügyvezető igazgatói, később elnöki minőségben. A cég vezetőjeként nagy szerepe volt az új technológiák hazai meghonosításában és elterjesztésében. Jelenleg a Nemzeti Hírközlési és Informatikai Tanács szakértőjeként dolgozik. Hosszabb időn át elnöke volt a Neumann János Számítógép-tudományi Társaságnak. Jelenleg a NJSzT tiszteletbeli elnöke. Nagyon sokat tett a magyar információs társadalom kialakításáért, az informatikai stratégiák innovatív kidolgozásáért, a magyar szaktudás nemzetközi tekintélyének növeléséért. Tevékenységéért Akadémiai Díjat, 1980-ban Neumann János díjat, 1988-ban Állami Díjat, 2003-ban Gábor Dénes-díjat kapott. Az elmúlt évben a Magyar Köztársasági Érdemrend Tiszti keresztje kitüntetést vehette át.

DRAVUCZ ALICE, PAÁL KÁROLYNÉ

FELLEGI IVÁN disszidált, ma Kanadában az Országos Statisztikai Hivatal igazgatója.

*GYAPJAS FERENC 1994-ben egyetemi docensként meghalt. Az ELTE saját halottjának tekinti.

IFJ. HALÁSZ FERENC a csepeli Kossuth Lajos szakközépiskolában tanított.

HARSÁNYI IBOLYA, DR. KROÓ NORBERTNÉ a budapesti Teleki Blanka gimn.-ban tanított.

*HAVAS JÓZSEF Pesten kezdte gimnáziumi tanulmányait. Harmadikos korában, amikor már nem féltették a fővárosi közlekedéstől, a piaristákhoz került. Itt érték olyan maradandó hatások, amelyek egész életét meghatározták. A háború és az újjáépítés idején a szokottnál is szorosabbá vált diákok és tanáraik kapcsolata: egymásra találtak közös megpróbáltatásaikban. A serdülő diák gazdag közösségi tapasztalatokra tett szert a cserkészletben, hamarosan a fiatalabbak közé került, örsvezetőként. Amikor a hetedik osztályt elvégezte, államosították az iskolát: ugyanabban az épületben, de az állami Ady Endre Gimnázium növendékeként érettségizett. Bátorságra vallott, hogy az érettségi után belépett a piarista rendbe. Hiszen iskolák híján a közösség feje fölött lebegett Damoklész kardja, nem lehetett tudni, mi lesz a sorsa. 1950-ben két gimnáziumát visszakapta, tovább működhetett hát, de szűkre szabott keretek között: sok tagjától, kispapjától is meg kellett válnia. A gondviselés úgy rendezte, hogy Havas József megmaradhatott az összezsugorodott növendékházban, ott folytatta s fejezte be tanulmányait. 1956 nyarán szentelték pappá, a forradalom napjaiban már papként siethetett sebesültek és haldoklók segítségére. 1957-ben matematika-fizika tanárként Kecskeméten állt a diákok szolgálatába. 1980-ig vagy ott, vagy Budapesten találjuk, Pesten igazgatóhelyettes is. Éneket tanít a kispapoknak, egy ideig előljárójuk is. Osztályfőnök, vasárnaponként kirándul, nyáron sokat táborozik diákjaival: gyalog, kerékpárral, evezős és vitorlás csónakon. Jókedvű társuk, nevelőjük. Műhelyben kísérleti felszerelések közt fizikai munkára, technikai leleményre is tanítja őket. 1980-ban veséjének állapota miatt válságos helyzetbe került. Édesapjától örökölte a bajt, őt ugyanez a betegség körülbelül ilyen idős korában vitte el. Rendtársunk maga is hasonló sorsra számított, de az orvostudomány közben lehetővé tette a szervátültetést. Új vesét kapott, s a következő két és fél évtizedet Isten különös ajándékaként fogadta. Akkor is, ha egyre több egészségi nehézséggel kellett számot vetnie, végül valóságos rokkant állapotban élt. Jókedvét, világra, emberekre, Istenre nyíló érdeklődését sohasem veszítette el. 1990-ben egy évre Szegedre került, majd több, mint egy évtizedre Sátoraljaújhelyre. Mind a két helyen a piarista oktató-nevelő munka újjászervezésén munkálkodott. Lelkigyakorlatokat, tanulmányi napokat szervezett, hogy a pedagógusoknak átadja a kalazanciusi nevelés örökségét, tapasztalatait. Különórákon segítette a nehézségekkel küzdő diákokat, Újhelyben kertet alakított ki, hogy a kertészkedésre rákapassa a fiatalokat. Sokat törődött régi diákjaival: igazi, modern családpasszorációt folytatót közöttük. Mély, szemérmes, mégis tanúságtevő lelki életet élt, értő apostola volt az egyházzenének, főként a gregoriánnak. 2006. február 2-án elhunyt.

*DR. HORVÁTH JENŐ 1957-60-ig volt iskolájában, a celldömölki Gábor Áron Gimnáziumban tanított.

KÁRTESZI FERENC 1960-ban az ELTE TTL Ábrázoló és Projektív Geometriai Tanszékén tanársegéd. Tanított Szombathelyen, a főiskolán, Debrecenben, 1991-től Sopronban, az egyetemen. Számos külföldi egyetem és intézetben tartott előadást, több, mint 70 hazai és nemzetközi tudományos és oktatási konferencián vett részt. 2004 márc. 15-én a Magyar Köztársasági Érdemrend Lovagkeresztjét kapta. Geometria és matematika oktatás szakmódszertanában elért tudományos eredményeiért kapta. Kérdés: az euklideszi geometriában ismert tételek igazak-e a Bolyai és a szférikus geometriában is. 45 geometriai tárgyú dolgozata jelent meg, többsége idegen nyelvű, irányításával geometriából 5 egyetemi doktori és 3 kandidátusi értekezés született. Oktatásról 30 dolgozatot írt, többségében magyarul. Térszemlélet fejlesztése, modellezés, sík- és térgeometria együtt tanítása, koordináta geometria tanítása más módszerekkel, Bolyai és a szférikus geometria elemei az iskolában,

transzformációs szemlélet kialakítása és fejlesztése, matematika oktatása a műszaki felsőoktatásban, differenciálegyenletek felállítása, stb. Irányításával 10 doktori értekezés készült.

JANCÓS FERENC a budapesti Fáy András gimn.-ban, később a Hámán Kató szakközépiskolában tanít, utóbb éveken keresztül igazgat.

*JANKOVICS GYÖRGY: Győr, Révai gimn. ig., később megyei önkormányzat okt. felelőse. 2006-ban a Magyar Nyugdíjasok Egyesületének Országos Szövetsége elnöke. A nyugdíjasok nevében lemondott a 14. havi nyugdíjról az ország nehéz anyagi helyzetére tekintettel.

KELÉNYI JUDIT, VANCÓS IMRÉNÉ a gödöllői Török Ignác gimn. tanára, majd a gödöllői premontrei gimn. tanára, ig. h.je. Beke Manó díj.

KORHECZ IMRE EÖTVÖS József gimn.-ban 1961-69: mat-fiz tanár. Iskolai órarend összeállítása számítógép felhasználásával. ELTE Számítóközpont, 1984.

LUKÁCS ISTVÁN a budapesti Nyomdaipari szki –ban tanított.

OCSKAY ERZSÉBET a Geodéziai Intézetben matematikus.

*PAÁL GYÖRGY Csillagász, kozmológus, az MTA Csillagászati Kutató Intézetének munkatársa. Detre László emlékérmét kapott, a Nemzetközi Csillagászati Unió Kozmikus ciklusosság és relativisztikus kozmológia, A kozmológia bizottságának tagja. Vizsgálatai jelentős új szempontokkal gyarapították a galaxis-halmazok és az Univerzum fejlődésére vonatkozó nézeteinket. Főbb művei: Kozmikus ciklusosság és relativisztikus kozmológia (Geonómia és Bányászat 1975/374) A kozmológiai vörös-eltolódásról (Csillagászati Évkönyv 1976.)

*RÉDLING ELEMÉR Geometriai transzformációk 1981, Hasonlósági transzformációk.

ROCKENBAUER MAGDA, PAÁL LÁSZLÓNÉ a Műszaki Egyetemen a matematika tanszéken tanított.

SIMA FERENC a csepeli Jedlik Ányos gimn. tanára.

SZAMÁK (SZÉKELY) KLÁRA a budapesti Than Károly szki ig.-ja.

TÖRÖK BERTA, GYAPIAS FERENCNÉ a Trefort utcai gyakorló gimn. vezető tanára.

VANYA KATALIN, VÁRNAGY ISTVÁNNÉ a tatabányai szki tanára, tankönyvíró.

VÁRNAGY ISTVÁN a tatabányai szki tanára, tankönyvíró.

1956 decemberében már sokféle hazugságot mondtak hivatalosan a forradalomról. Azt akartam, hogy hitelesen megmaradjon az utókor számára. Ezért leírtam a nap történetét egy lapra. Összehajtogattam apróra, és elrejtettem az Arany János kép mögé. Féltem a házkutatástól. Nem is mertem elővenni. Csak 1991-ben. Akkor részleteket közölt belőle az Élet és Irodalom.

„1956. X.23. Már bent voltunk a 8. ált. osztály előtt, és ekkor jutott eszébe Korhecznek, hogy hangulatosan előadja: tegnap Varsóban forradalom volt. Az oroszok körülvették Varsót és már támadni akartak, de Gomulka köszönettel lemondott a segítségről, és akkor az oroszok eltávoztak.

-- Hogy kerültek oda oroszok?—hitetlenkedtem.

--A Varsói Szerződés alapján vannak Lengyelországban.

Ekkor már Hegyi is bólogatott: ezt a hírt már ő is hallotta.

--Mi, mi van Lengyelországban?—szimatolta egy tag az ötös csoportból.

Korhecz felelt, a maga tompított hangján, kezeit szétterelve, vállát felhúzza: Ha tegnap kérdezted volna: akkor orosz csapatok voltak Varsó alatt. –Szélesen nevetett, mi is vele mulattunk.

--Tegnap a Rádiótól is ott volt valaki a Műegyetemen.—mondta Panni.—azt mondta, hogy „*elvtársak, ilyen lármában nem tud beszélni*” —erre kinevették. Tényleg, előtte már vagy harmincan tudtak beszélni, éppen a Rádió munkatársa nem tudott.

A Szabad Ifjúság egyébként azt írta, hogy a diákság elvetette a kezdő tanári fizetések 1300 forintra való

felemelésének javaslatát, úgymond az ország nehéz anyagi helyzetére való tekintettel. Nem nagyon tudtam figyelni az újságra, mert a megbeszélésre kellett volna fülelnem. És különben sem volt túlságosan érdekes: hangja a régi, eseményeket nem írt, csak általánosságokat. Visszaküldtem a tulajdonosának. Gyalog jöttünk vissza az egyetemre, mert még volt fél óránk a szemináriumig. Az idő is elég jó volt. Panni folyvást mesélt. Ugyanazt többször is elmondta már, de mi szívesen hallgattuk és ő meg élvezte a szavait: „--*Munkások is voltak, Csepelről. Mondták, hogy csak csinálják nyugodtan az elvtársak, mi maguk mellett vagyunk!*” – Itt villant Panni szeme, és már a mienk is csillogott a reménytől. Amikor beléptünk az egyetemre, jött a hír, hogy a Ságvári teremben gyűlés lesz. Ott állítjuk össze a mi követeléseinket.

Egyébként a gyűlés híre hiteles volt, mert a tanulmányi osztály fekete tábláján is ott éktelenedett nagy ákombákom betűkkel: ma 12-kor a Ságvári-teremben gyűlés. Mi rögtön a főépület III.-ba mentünk. Kitértük az ablakokat, és a napfény elért egészen a padsorok szélső két-három helyére. Elhelyezkedtünk. Közben folyt a megbeszélés a követelésünkről. Azokról a javaslatokról vitáztunk, amiket a DISZ KB már elfogadott az egyetemi életéről. Az egyik fiú szerint a leghelyesebb az oktatás úgy, ahogy van, és nincs értelme annak, hogy ne legyen kötelező az óralátogatás. Lehurrogtuk, de a speciórákat tényleg nem lehet már első évben szabadon választhatóvá tenni, azt elismertük. Több fiú morgott azért, mert a honvédelemórák számát ugyan leszállítják, de a nyári kiképzést meghosszabbítják. Hegyi közbedűnyögett: nem lesz semmi az egészből, amit a Műegyetemen akarnak – és legyintett.

--Te tudod, mi volt a Műegyetemen?—kérdezte Panni idegesen pillogva szögletes pápaszeme mögött.

--Igen, tegnap az öcsém 6-kor jött haza...

--Reggel?—kérdeztük kíváncsian—már többen.

--Nem, este -- neveltünk.

--Ugyanis sokan maradtak ott egész éjjel – magyarázta Panni és mi már úgy visszahangoztuk, mintha már más forrásból is ismernénk az eseményeket.

--Már olyanokat követelnek – emelte fel a kezét Hegyi, és fejét hátra-előre lengette, majd hozzátette: hogy a normákat rendezzék, meg hogy az oroszokat vonják ki az országból.....Áh, majd azt sem kapják meg, ami az egyetemistákra vonatkozik—ujjaival táskája nyelvét csattogtatta, és lenézett rá.

--Ugyan...ingatta a fejét függőleges síkban.

--Mik azok a pontok?—próbáltam utat törni Pannihoz, mert eddig már elővett egy vízszintes vonalazású papírra ceruzával írt cédulát. Ezen voltak a műegyetemisták pontjai. A felolvasást lekéstem, amíg Hegyivel vitáztam, de most már megkaphattam a nevezetes papírdarabot elolvasásra.

--És ezt hangosan elmondták?—álmélkodtam.

--Kb. 5000 ember előtt állították össze, együttesen.

--Egyet nem értek—és mutattam a magyar uránról szóló pontot. Nekünk van uránunk?—

--Persze! Te Nem tudsz róla?

--Nem!—csodálkoztam.

--Pécs mellett van urániumbányánk, de az oroszok elfoglalták.

Most inkább már azon csodálkoztam, hogy mindenki ilyen jól tudja ezt. Panni most arról beszélt, hogy délután felvonulnak a műegyetemisták.

--Baj lesz belőle—hümmögtük.

--Nem!—válaszolta élénken—tartják a sorokat, és úgy mennek, hogy—(itt élére rakott kezével mutatta)—első évfolyam első csoport, második csoport. Néma tüntetés lesz.—Biztosan most 12-kor a gyűlésen csatlakozunk hozzájuk. Erről lesz szó.

---Itt bejött a szemináriumvezető. Erzs, Eta és Rozika regényt olvasott, Panni és Anikó horgolt: Ottó az olimpiai játékról szóló könyvet tanulmányozta: én a délutáni órára szavakat tanultam, így az idő jól ment, és a többiek is találtak szórakozást. A szem. vezető előadásából csak keveset hallottam, de az tetszett. Pl.: a marxizmus filozófiája válságba jutott, és most nagy szükség volna olyan elmére, mint például Hegel volt, de reméli, hogy a marxizmus túléli ezt a válságot is. Meg, hogy Sztálint nem tudományos módon bírálják, mert voltak neki elvitathatatlan érdemei is, és az őrült lángészben az őrült miatt elfelejtik a lángészt. Befejezésül elmondta, hogy a 12 órás gyűlésen a pártbizottság követeléseit is ismertetik majd. Gúnyos nevetésünkre rögtön hozzátette: az a meglepő, hogy ezúttal a pártbizottság követeléseit sokkal radikálisabbak, mint az ifjúságéi.

--Mik azok?—hitetlenkedtünk.

--Meg fogják látni!—erősítette meg mosolyogva.—Különben ki van függesztve hirdetőtáblán.—Azzal ki ment.

Néhányan odamentünk elolvasni a pártbizottság követeléseit a hirdetőtáblához. Általánosságokban úszkáltak, bár tényleg jó dolgokat írtak. Volt egy csomó név: őket le akarták váltani, másik csomó: őket meg a vezetőségbe akarták bevenni. Nem nagyon ismertem a neveket: az első társasághoz tartozott Andics, a másodikhoz Lukács György, Nagy Imre, Szántó Zoltán. A többi végképpen nem tudtam, kicsoda. A csoportban az O.T.S.B.-t szidták az olimpiai csapat összeállítása miatt. Panninak időnkint újabb részletek jutottak az eszébe: sokat gondolkodtak, hogy a hadifoglyokról szóló pontot hogyan fogalmazzák meg. Azért kötöttek ki emellett, hogy az Oroszországban elítélt magyarok hazabocsátását kérik, mert azt mondják, hogy nincsenek hadifoglyok. Vidámak voltunk és derűlátók.

--Követelem, hogy ide is süssön a nap--, ütötte valaki az ajtó mellett levő pad tetejét.

--Követeljük, hogy ne ordíts!—harsogtuk túl nevetve.

Figyeltük az órát és $\frac{3}{4}$ 12-kor elindultunk a Ságvári-terem felé. Elég sokan voltak már. Gyűlt a nép. Az erkély is megtelt. A fűtőtestek is ülőhelyül szolgáltak. A sorok közt és mellett mindenütt kitöltötték a helyet. Az erkély könyöklőjén is ültek. Néhányan piros-fehér-zöld szalagot tűztek ki. Nem tudom, hogyan, de egyszerre mindenki szerzett ilyen kis szalagot. Láttam, hogy Rozika is úgy kért valakitől, majd már ő szabdalta darabkákra a szalagot. Gombostű is került bele. Én is tőle kaptam. Először is—úgy hiszem--, Szamosi docens olvasta fel az egyetemi pártbizottság követeléseit. – Soha ilyen tapsot nem kapott az egyetem pártbizottsága. Nagy Imrénél külön félbeszakítottuk a tapsal.

--Az is csak kommunista—legyintettem,—a júniusi párthatározatokat nem ő csinálta, csak ő olvasta fel. Olyan gazember ő is, mint a többi!

Panni mondta, hogy az öccsék is gondolkodtak ezen, de azt mondták, hogy először jó lesz ő is, mert legalább tudós ember: egyetemi tanár.—Szamosi büszke mosollyal vonult helyére. Az egyetem függetlenített DISZ-titkára állt, helyesebben görnyedt a mikrofon elé. Mondta, hogy mi is csatlakozzunk a Műegyetem tüntetéséhez délután, emiatt a Vasvári-kör tervezett ülése este 7-kor lesz. Kiabáltuk, hogy olvassa fel a Műegyetem pontjait. Minden követelést külön megéljeneztünk. A Kossuth-címer visszaállítását és az orosz csapatok kivonását Magyarországról felállva percekig tapsoltuk. A felolvasó eltévesztette a hadifoglyainkról szóló pont szövegét. Sokan kiabálták közbe a helyes szöveget. A taps késett. Ekkor kijavította nyelvbotlását a függetlenített DISZ-titkár, és most már teljes erejével dübörgött a taps. A pontok végeztével hozzátette, hogy a tüntetés részben a követeléseink érdekében megy, részben rokonszenvtüntetés Lengyelországnak. Útvonal: Petőfi-szobor- Bem szobor- lengyel követség. Ezt is megtapsoltuk. A mi forradalmi körünket, az Irányi-kört is meg akartuk alakítani, de akkor sok idő ment volna el a választásokkal, és vagy a menzát, vagy a tüntetést késtük volna le. Ezért kimondtuk, hogy megalakult, és holnap, tehát szerda reggel 8-kor lesz a

vezetőségválasztás. Két idegen fiú jött a mikrofon elé. – A Műszaki Egyetemről jövünk—kezdte az egyik. Tapsoltunk.—Elmondta, hogy ők néma tüntetést akarnak. Valaki közbeszólt: énekelni fogunk. Lehurrogtuk. Pillanatnyi, de tökéletes zűrzavar keletkezett. –Mi teljesen némán vonulunk majd, egy szót sem szólunk, még egymáshoz sem,—mondta a küldött.—Újra zúgtunk, és már neveltünk is a képtelen ötleten.

--Mi így csináljuk!—vonta a vállát.—Ti úgy tesztek, ahogy akartok.

--MI is úgy akarjuk!—kiabáltuk. Sokan hadonásztak is. A DISZ-titkár felolvasta, hogy az Orvoskar, az Agrártudományi Egyetem és a Képzőművészeti Főiskola meg más egyetemek is csatlakoznak hozzánk. A munkásfiatalok is bejelentették, hogy csatlakoznak.—Itt az erkélyen hevesen integettek. Az egyik elmondta, hogy azok ugyan nem jönnek, beszéltek a DISZ vezetőségükkel. A másik hozzátette, hogy a dolgozók jönnek, csak a csepeli DISZ-vezetők nem akarják, hogy jöjjenek.

Egy katona állt a mikrofon elé. A Petőfi Akadémia is csatlakozik a tüntetéshez. Nagy tapsot kapott! Komoly dolog!—csillant a szemünk: a katonaság mellettünk áll.

Végül bejelentették, hogy a tüntetésről tud a rendőrség, s azért ne ijedjünk meg, hogyha lovas rendőröket látunk az úton. Úgy emlékszem, aznap a gyűlés után énekeltük először a Himnuszt. Azt hiszem, '48-ban is így kezdődött.

Hazamentem ebédelni. Anyunak részben a konyhában, részben evés közben mondtam el az eseményeket. Szegény, szólalni sem tudott az izgalomtól. Apu akkor ért haza, amikor éppen befejeztem az ebédet. Hírnek azt mondtam, hogy csináljon sok-sok Kossuth-címert. Félelmetesen kezdett reszketni a keze. Mondta, hogy a rádióban Piros László többször is bejelentette, hogy nem engedélyezik a tüntetést. Nem hittem ebben, hiszen éppen most mondták a egyetemen, hogy rendőri engedélyünk van.—Nem! E pillanatban egyetlen egy Kossuth-címer sem volt kész az üzletben. Én értem először a Károlyi-kertbe a csoportból. Vittem a zsebemben uzsonnát, a pénztárcámba beletettem az esti mozijegyet, hátha sokáig tart majd a Vasvári-kör gyűlése, és nem érek oda az Urániához ½ 9 előtt. A „Makarenko-könyvesbolt” kirakatán már ki volt ragasztva a 16 pontunk. Nagy tömeg olvasta. Gyülekeztünk. Sok olyan társam is eljött, akiről azt gondoltam, hogy kommunista érzelmű, sőt még az évfolyamspicli is ott volt. Úgy látszik, megint beáll a szél irányába—gondoltam.

--Hallottátok, hogy bevonták az engedélyt?—kérdetzte ez is, az is.

--Ugyan, ugyan—legyintettünk. Mások szerint „Akkor megyünk engedély nélkül”. Az egyetem DISZ-titkára felállt a Károlyi-kertben lévő szobor talapzatára, hogy még magasabb legyen.

--Már elmentek követeink a rendőrségre, amíg az engedély meg nem érkezik, addig menjünk be a Ságvári-terembe. Az az egyetem területe, ott jogunk van tartózkodni!—javasolta.

Jött a hír: megvan az engedély. Újból sorakoztunk, és elindultunk. A jogi kar előtt csatlakoztunk a jogászokhoz. A mögöttem levő sorban gyalogolt Péter Rózsa, mögöttük még két tanársegéd is. Az Eötvös Loránd utcán mentünk tovább. Minden ablakban fejek jelentek meg, majd később egész alakok is, mert a könyöklők mögött székekre álltak, és úgy figyelték a tömeget. Egyre jobb a hangulat. Az Erzsébet híd alatt kanyarodtunk ki a Március 15. térre. A forgalom leállt. Utat engedtek nekünk. Egy kisebb tehergépkocsi vezetője kinyitotta a vezetőfülké ajtaját, és odaszólt mihozzánk: „Csináljanak már valamit!” Láttam, hogy a diákokon kívül jóformán minden prof. is ott van. A dékánunk a sor szélére szorult. Még az orosz lektorátusról is láttam néhány tanárt. A Petőfi-szobor előtt óriási tömeg volt. Valahová hátra kerültünk. A Himnuszt énekeltük, aztán – úgy beszélték—Sinkovits Imre szavalta el a Nemzeti Dalt. Mikrofon nélkül is lehetett hallani, s az esküt utánakiáltotta a tömeg. Felolvasták a pontjainkat. Mindegyiket külön megtapsolták. Az ablakok és járdák közönsége is lelkesen tapsolt, éljenzett. Mi nem hallottuk a szöveget, csak a tapsok sorszámból következtettünk rá, hogy melyik pontot olvasták legutóbb. Sorainkat szigorúan tartottuk. Nem is volt még ekkor zavar.

Egy lány került elém a sor közbe. A szerencsétlen pörgött, nyomorgott, mert mindenáron ki akartuk szorítani az „idegent” magunk közül.

—Milyen szakosok vagytok?—kérdezte kínlódván.—Mat.fiz-esek,—felelte Margit.—És te? Orvos.—Nem tudjátok, hol vannak az orvosok?—Nem tudjuk! Nevettem a képtelen kérdésem—Azt hittem, hogy nem vagy egyetemista, csak ide sodródtál. Lesz itt hely neked is,—bízattuk. Beállt a sorba. A Piarista utca sarkánál láttam a másik irányból közeledő csoportot. Nagy táblájuk felirata: Lenin Intézet.—Ők is itt vannak tehát! A Kossuth Lajos utcán mentünk. A villamosok itt is leálltak, és az utasok kíváncsian tekintettek kifelé. Az Egyetem utca sarkán lévő kávéházban páholyból szemlélték a vonulókat. Az emeleti üzemek hatalmas ablakai is emberekkel teltek meg. Kiabálni kezdtük: „Vesszenek a Kucserák!” Némelyek nem tudták, ki az a Kucsera: ezeknek elmondtuk, hogy Hágy Gyula cikkének alakja. Egy erkélyen észrevettem egy osztálytársam mamáját. A lánya nem járhatott egyetemre. Jövőre felveszik. A sarki gyógyszerár előreugró tetejére lépett ki egy, a félemeleten dolgozó fehér köpenyes lány, és ott lengette a magyar zászlót.

---Azért ehhez nem lenne képem—jegyezte meg egy fiú félhangon.

A Bajcsy-Zsilinszky úton már kezdték kirakni a zászlókat. A sarkon össze-vissza kiabálás: Nem kell Sztálin út! A Visegrádi utca sarkán lévő „Ügyvédi Munkaközösség” zászlójából nyírták ki először az „alkotmány-címert”. Lehajították az utcára. A Marx téren befordulva hátranéztünk, és egymást figyelmeztettük: milyen sokan vagyunk!—Nem lehetett látni a menet végét: úgy hiszem, az egész Bajcsy-Zsilinszky utat megtöltöttük. Énekeltük a Gábor Áron rézágyúját, meg a Kossuth-nótát, aztán a Szabad Szélből kezdtek el egy dalt, de nevetésbe fulladt, hogy „szél, szél, fújj keletről hozzánk”! A Margit hídon elhallgattunk. Egy tag megjegyzése szerint, mivel itt nem volt közönség, hát kinek kiabáljunk? 4 óra elmúlt. A Bem térre vonultunk. Elénekeltek a Himnuszt. Egy helyen benthagyták a „rég” címert egy zászlóban. — „Kívágni a közepit”—dörögtek, mert már felismertük saját erőnket. A másik oldalon pedig papírt varrtak a címerre. Itt is követeltük: vágják ki a közepét, mert úgy látszik, félnek, hogy még szükség lesz rá. Ezt el is értük. Aztán a Bem lakatya katonáinak kimenőt követeltünk—sikertelenül. A katonák az ablakban vetették le az orosz egyenruhát. Az egyik ablakba kézzel sebtiben rajzolt Kossuth-címert tettek. Újból a Himnuszt énekeltük. A Bem-szobor kezében már magyar zászló volt. Koszorút tettünk a talapzatra. Éltettük a magyar-lengyel barátságot. („Együtt halad kéz a kézbe Bem apó és Kossuth népe.”) Már sötét volt. A mérnököket magunk elé engedték, és jöttünk vissza a hídon. Befordultunk az Országház felé. Füttyültek az ÁVÓ épülete előtt. Valaki kikönyökölt az épület egy ablakán. Az Országházat megközelítettük már. Csakhamar fényszórók gyulladtak a Kossuth téren. Az Országházat is kivilágították. — „Oltsák el a csillagot!” követeltük felfelé meresztgetve szemünket. Megint csak nevetésben törtünk ki: „Melyiket?!—Ugyanis az égbolt is teli volt csillaggal, nemcsak az Országház tetején bíborlott a mennykő nagy vörös csillag.—Függetlenség, szabadság!—dübörögtek. Aztán megint a Kossuth-nóta jött, majd a szólás- és sajtószabadság. A tömeg új kormányt kívánt és Nagy Imrét a vezetésbe. Kati papírt, ceruzát kért, és gondosan felírta az elkialtolt „verseket”. Ordítottuk, hogy „Most vagy soha!”—majd „Most! Most!”—végre néhány fiú bújt elő az Országház erkélyére. Integtek és süvöltöttek „A tüntető ifjúság követi vagyunk!” Valaki örömeiben hatalmasat visított a fülembe. Felbődültem: Fogd be a szád! Megnéztem: ki ő. Hát nem is volt egyetemista. Akkor már nem tudtuk tartani a sort. Az állítólagos „követek” ígérték, hogy jön már Nagy Imre és tárgyalnak a kormánnyal. Nem tudtak lecsillapítani bennünket. Hangszórókat szereltek fel. Sinkovits újból elszavalta a Nemzeti Dalt. Újból utánakiáltották az esküt. A Himnuszt énekeltük. Látam, rendőrök álltak mellettem. Tisztelegtek a nemzet imádságának hangjaira. Az egyikük magyarázta egy asszonynak, hogy ők azért becsületes emberek, ha rendőrök is. Az Országház kapuja elé egy lyukas középfű zászlót tartottak. A közepébe valaki egy hazulról hozott Kossuth-címert tartott. Mellette volt a lengyel zászló

is. Nem tudom, honnan került oda. Kijönnek, vagy bemegyünk? 8 óra elmúlt. Azt kiáltozták: Megjött Nagy Imre. Vakhír volt. Leoltották a fényeket. Ekkor fáklyákat gyújtogattak, és újból világosság lett. Egy munkás-ember rövid szónoklatot tartott. Testvéreim!—volt a megszólítás, ugyanis már azt is dörögtük, hogy „*nincs elvtárs!*” A beszédében az anyagi nyomorúságról szólt.

Végre az erkélyre jöttek többen. Állítólag Nagy Imre volt az egyik. Csillapítóan beszélt. Úgy kezdte a magáét: Elvtársak!—Félbeszakítottuk: Nincs elvtárs!—Kijavította magát: Magyarok!—Ez már beszéd! Mondott valamit az ő júniusi tervéről és arról, hogy benne még nem csalódtak. Kiáltottuk, hogy takarodjék a többi őmellőle, de nem mentek el. Még ott maradtunk egy ideig, és kiabáltunk, meg énekeltünk. Erzsi már előbb elment, rosszul lett. A többiek is eltűntek a hömpölygő tömegben. Végül hatan lányok együtt jöttünk el. A mi hangunk már elveszett a „*civileké*” közt.: „*A Rádióhoz!*” „*A nyomdába!*” Az Alkotmány utcán és a Bajcsy-Zsilinszky úton jöttünk vissza. Idegen emberek egymás nyakába borultak, és felhangzott a félelmetes szó: Holnap sztrájk. Mellettem egy egyetemista sopánkodott. „*hogyan sztrájkoljak, mikor holnap éppen szabadnapom lesz!*”

--Vesszen az ÁVÓ!—dübörgött felszabadultan a tömeg. És: Ruzsik, haza!

Mi hatan nem helyeseltük ezt. Hiszen nincs szervezés, csak felbosszantjuk a ruszkit. – Ezek már nem mi vagyunk! – szomorkodtunk. Éppen jókor érkezünk ahhoz, hogy lássuk, amint lehajítják a Sztálin tábláit. A Deák téren leállítottak egy tehergépkocsit, és ököllel verték a tetejét: vissza, vissza, a Rádió felé. A kocsi visszafordult, már megrakva emberekkel. A Dob utcánál 11 körül kiváltam a menetből. Alig bírtam járni a fáradságtól. Dülöngéltem hazafelé.

--Ilyen nyugodtan jön vissza!—vicsorgott rám egy vénasszony--, amikor ott mennek az úton. A fene egye meg magát!

Nem feleltem, mert féltem, hogy ha most kiadom az erőmet a méregre, nem tudok már hazamenni. A Rádió bement a rendkívüli központi vezetőségi ülést. Anyuék 11-re értek haza a moziból. Amint kiléptek a Puskin utcából, lövést hallottak. Anyu hazáig futott. Elmesélték, hogy a filmen szereplő diáktüntetőt a mozi közönsége megtapsolta. Én is elmeséltem a magamét, és sietve lefeküdtem, hogy idejében ott legyek másnap az Irinyi-kör ülésén!

Panni: Várkonyi Anna, Korhecz: Korhecz Imre, Eta: Bogárdi Etelka, Hegyi: Hegyi László, Margit: Gál Jánosné, Rozika: Pinezits Rozália

Irodalom:

Az ELTE története 1945-76.
Egyetemi Levéltár